

HE 90 Hallituksen esitys laiksi yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) muuttamisesta

Euroopan unionilla on yksinomainen toimivalta säädettäessä meren elollisten luonnonvarojen säilyttämisestä osana yhteistä kalastuspolitiikkaa (Sopimus Euroopan unionin toiminnasta 3 art.) HE ja muutettava laki koskevat kaupallista kalastusta merellä ja merestä pyydettyjä kaupallisen kalastuksen saaliita. Kansallisen liikkumavaran rajallisuus on otettu huomioon. Tarve lakiesityksen antamiseen johtuu EU-lainsäädännön ja kansallisen lainsäädännön muutoksista, mutta samalla esitetään tehtäväksi myös eräitä tarkennuksia ja parannuksia voimassa olevaan lakiin.

EU-lainsäädännöstä ja kansallisesta lainsäädännöstä johtuvat muutosesitykset

- Elintarviketurvallisuusvirasto ja Maaseutuvirasto korvataan Ruokavirastolla (Laki ruokavirastosta 371/2018).
- Määritelmäpykälästä (3§) poistetaan vanhentunut viittaus neuvoston Itämeri-asetukseen, koska asetus on kumottu. Lisätään viittaus Euroopan parlamentin ja neuvoston tekniseen asetukseen (EU) 2019/1241.
- Uudistuneen tietosuoja- ja tiedonhallintalainsäädännön mukaisesti muutetaan rekisterin käyttäjät rekisterinpitäjiksi sekä otetaan käyttöön yhteisrekisterinpitäjyyden käsite (38, 65 §). Perusteluissa avataan rekistereitä koskevien pykälien suhdetta EU:n tietosuoja-asetukseen ja kansallista liikkumavaraa niiden säätämiseksi.
- Rikkomuksia koskevan 49 §:n lisättäisiin rangaistavaksi tähän HE:een sisältyvän kuljetusasiakirjaa koskevan 28 a §:n rikkominen (kohta 26). Samalla lisättäisiin 38 ja 40 kohtaan rikkomukseksi jokialueelta ja merialueelta pyydetyn lohien ensimyyntikiellosta, merkitsemisvelvoitteesta ja lohisaaliin enimmäismääristä annettujen kansallisten säännösten vastainen toiminta. Säännökset on annettu laissa Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta 1048/2016 (6a ja 25 §). Niiden tarkoitus on helpottaa toimijakohtaisten lohikiintiöiden ja Suomen lohikiintiön käytön seuranta. Poistettaisiin kumottuun neuvoston Itämeri-asetukseen liittyvät rikkomukset.

Lainsäädännön kehitystarpeista johtuvat muutosesitykset

- Kunnat muutetaan kunnallisiksi elintarvikevalvontaviranomaisiksi (7 §). Kunnalliset elintarvikevalvontaviranomaiset ovat valvoneet yhteisen kalastuspolitiikan jäljitettävyyssäännösten noudattamista vuodesta 2015 alkaen samalla, kun ne valvovat elintavikelainsäädännön jäljitettävyyssäännösten noudattamista.
- Poistetaan 11 §:stä virke, jonka mukaan viranomaisen epäiltyä rikkomusta ilmoitusta koskevasta päätöksestä ei saa valittaa. Virkkeen muotoilu on aiheuttanut vaikeuksia kunnallisella puolella, koska kunnallisen päätöksentekojärjestelmän luonteesta johtuen päätös-sana kirjaimellisesti tulkittuna olisi johtanut asian viemiseen päätettäväksi kunnalliseen päätöksentekuelimeen, mitä ei asian luonteen vuoksi pidetä tarkoituksenmukaisena. Valtionhallinnossa sanamuoto ei ole aiheuttanut ongelmia.
- Poistetaan 20 §:stä mahdollisuus ottaa määräajan laskennassa huomioon postileiman päiväys, koska lähettäjällä ei ole mahdollisuutta päättää siitä, leimaako posti kirjekuoren vai ei.
- Lisätään 28 a §:ään neuvoston valvonta-asetuksen säännöksiä lieventävät säännökset ottamalla käyttöön kansallinen liikkumavara, joka koskee enintään 12-metrisiä aluksia. Niistä peräisin olevia saaliita voitaisiin kuljettaa enintään 20 kilometrin päähän purkamispaikasta ilman velvollisuutta pitää kuljetusasiakirjaa. Komissio on tarkastuksissaan kiinnittänyt huomiota siihen, että Suomessa ei käytännössä vaadita neuvoston valvonta-asetuksen mukaista kuljetusasiakirjaa. Valvonnan ja kuljetusasiakirjan käytön helpottamiseksi on tarkoituksenmukaista käyttää neuvoston asetuksen mahdollistamaa liikkuma-ala säännöksen lieventämiseksi.
- Rikkomusrekisteriä koskevaan 64 §:ään lisättäisiin epäiltyjä rikkomuksia koskevat alakohdat 1-3. Tietojärjestelmän luonteen vuoksi ennen merkintää vahvistetusta rikkomuksesta tietojärjestelmään tulee merkintä epäilystä rikkomuksesta.
- Selvennetään tietojen luovuttamista koskevaa 69 §:ää jakamalla se kahdeksi eri pykäläksi, jolloin 69 a §:ään tulee säännökset salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta. Tukia myöntäville ja niitä takaisinperiville viranomaiselle annettaisiin oikeus saada salassa pidettäviä tietoja, jos tiedot ovat välttämättömiä tarkoitettun käyttötarkoituksen kannalta.